

Bálint Miklós Bendegúz

**Az 1848 - 49-es MAGYAR FORRADALOM és SZABADSÁGHARC
SZENTJEI**

Elbeszélő költemény

*Az élet egy álomsóhaj,
bimbózó vágy, remény, óhaj.
S ha jó tavasz, nyár, ősz, s fagy tél,
beteljesül, vagy elvetél.*

555.-670., 895.-896. Kettős Magyar Honvisszaszerzés

*Kárpát-hon az ősi hazánk,
szülőföldünk, édesanyánk.
Szép kerecsensólyom fészek,
szíve a föld egészének.*

*Itt éltünk több ezer éve,
hegylánc bérceitől védve.
Erősödtünk, növekedtünk,
s Lélek által emelkedtünk.*

*Kívül a fagy szorongatott,
belül a Nap felvidított.
S mint egy tüzes nagy kemence,
óvott a Kárpát-medence.*

*Jégkorszakot átvészeltük,
s nagy batyuval útra keltünk,
s mentünk délre és keletre,
a távoli végtelenbe.*

*Vándoroltunk messzeségben,
s megfürödtünk dicsőségben.
S ha támadó hadat győztünk,
barátságunkról meggyőztük.*

*Az Istenünk jóságos volt,
nevén sohasem volt vérfolt!
Nem buzdított gyilkosságra,
s nem ösztönzött gonoszságra.*

*Tiszteltük a Szent Szellemét,
felemelő szeretetét.
Minden kérdésünkre felelt,
s jó szóval, jó útra terelt.*

*Míg a szemünk reá nézett,
s tiszta szívünk érte égett,
nem volt soha semmi bajunk,
oltalmazta dolgos fajunk.*

*Napkeltekor fohászkodtunk,
napnyugtakor hálát adtunk.
Egy volt létünk a létével,
erősítő szerelmével.*

*Számbelileg sokasodtunk,
s bölcsességben gyarapodtunk.
S ápoltuk a kapott nyelvet,
amit Lelke belénk metszett.*

*Számos helyen telepedtünk,
s műveltséget teremtettünk.
S akik törzsünkről leváltak,
zord viharban is helytálltak.*

*A hun, avar, s magyar egység,
bizonyított, valós emlék.
Tudatunkban gyökerezik,
s életfává növekedik.*

*Mikor újra visszatértünk,
hogyan e tájon éljük létünk,
a Kárpát-hon befogadott,
s újra otthont, s Hazát adott.*

*Nyolcszázkilencvenhat évben,
tervezgettünk tágas térben.
Ósi Honunk visszavettük,
s elnyújtózva megpihentünk.*

A pozsonyi csata 907. július 4-7.-ig

*Tizenegy év épphogy elszállt,
s jelző őrűz füstje felszállt.
Mozgósítván az Őrséget,
s a hét törzsi szövetséget.*

*Kilencszázhet nyár elején,
felizzott a harci erény.
Pozsony alatt lenn a mezőn,
teher feszült férfierőn.*

*Árpád hada védte a Hont,
százezernyi volt ott a gond.
Megmaradunk, vagy elveszünk,
nyugat hada kelt ellentünk.*

*S létrejött a honvédelem,
sok neves, és sok névtelen
támadóktól óvta földjét,
biztosítván szép jövőjét.*

*Négy-öt napig dúlt a csata,
s lett Árpádnak diadala.
Szét lett verve nyugat pajzsa,
mert Isten is úgy akarta!*

*A honvédő bátran harcolt,
s mint oroszlán küzdött, karmolt.
S lett ellenség csúfos vége,
s született egy tartós béke.*

*Megvédték a közösségünk,
vérrel szentelt örökségünk.
Akkor ez ott nem volt kérdés,
csak szívből jött otthonféltség.*

*Kitartásuk fényként kísér,
méltósággal népért, s hitért.
Ám az idő gyorsan haladt,
s a nyugalom többször szakadt.*

*A Mag népnek ez a sorsa,
örök küzdelem a dolga.
Lélek mélyén nagy kereszttel,
teremtői kegyelemmel.*

*Termést hozott az áldozat,
s megszülte a szép álmokat.
Tűnt a Morva birodalom,
s duzzadt magyar bizodalom.*

*S Fölvidéken békességgel
éltünk számos kisebbséggel.
S hagytuk egymást boldogulni,
alkotni és szaporodni.*

Történeti alkotmány Szent Korona Tan

*Boldogasszony országának,
elsők közt volt alkotmánya.
S rendszabálya, mely íratlan,
s írott díszes okiratban.*

*E képződmény minta, s érték,
korhoz kötött elvi mérték.
Tapasztalatszervezésben,
s útmutató tervezésben.*

*Úgy hívják, hogy történeti,
váltakozó, rendeleti.
Törvénnyel és szokásjogon,
áthúzódott számos koron.*

*Korona a felség eszme,
nemzet nélkül nem rügyezne!
Egység, egyezségen múlik,
mely elvezet magas csúcsig.*

*Uralkodó és a rendek,
része Szent Korona Testnek.
Király a fej, s rendek tagok,
s teljesülnek az óhajok!*

*Szent Korona van felettük,
aki bírál, s dönt helyettük.
Anyagi tárgy, mégis személy,
Isten küldte égi erély.*

*Ő a jog és törvény őre,
joguralom elve főre.
Istenforrás eredetű,
igazsága minden betű!*

*Boldog, s jámbor legyen lélek,
ez alapja a békének!
S a jó államszerkezetnek,
és az Isten szeretetnek.*

*Szabad ember nemzet tagja,
lehet hangja, s tisztos rangja.
Ő a népfelség eleme,
biztosított a védelme!*

*Garantálva van a joga,
s nemzetiségnek otthona.
Egyéneknek a munkája,
s a jólétük biztonsága.*

*Állam és a társadalom,
úgy lesz úrrá minden bajon,
ha folytonosan újuló,
s értékeket befogadó.*

*Egy a Hon és honpolgára,
a jog és a törvénytára.
Fajkülönbség nem létezik,
ember szabadon lélegzik.*

*Hűbérúr a Szent Korona,
minden birtok tulajdona.
S örököse árva földnek,
s árulónak kit felkötnek.*

*Az emberi faj esendő,
törvény előtt mind egyenlő.
Illesse meg a védelem,
ítélkezzen az értelem!*

*Rendeletben elrendelve:
Éljen függetlenség elve!
S legyen szabad mindörökké,
s ellensége az ördögé!*

*„Az én házam, az én váram”,
védjük kitartással bátran!
Ne legyen a jött-menteké,
senkiházi idegené!*

*Őshonos az önkormányzat,
fő eleme alkotmánynak.
Ez is alap, sarkalatos,
rugalmas, nem vaskalapos!*

*Alapja: Önrendelkezés,
és a helyi léttervezés.
A feladatmegvitatás,
egyetértés, s jóváhagyás.*

*Nézetek közt van eltérés,
s jócskán akad meg nem értés!
Mert ki-ki érdekei szerint,
önsebére mutat, s tekint.*

*Rendek választják a nádort,
okos elöljárót, bátort.
Ki méltóságban, s rangban,
becsült ember az udvarban.*

*(A nádori tisztség régen,
még Szent István idejében
a királyhoz volt köthető.
E rang neki köszönhető.)*

*Vármegyéknél megyésispán,
első egyén a ranglistán.
Kinevezve király által,
tisztos feladatot vállal.*

*Tekintélyes tisztviselő,
és bármikor felmenthető.
Bíráskodik várbirtokon,
és az udvarbirtokokon.*

*Ő áll megye sereg élén,
annak vezetője lévén.
Harcban segít neki hadnagy,
és a gondviselő várnagy.*

*Árpád korban keze alatt,
több megyényi munka akadt.
Más széket is betölthetett,
s pecséttel is rendelkezett.*

*Ám ahogy az idő haladt,
a méltóság kettészakadt.
Főispánra, s alispánra,
s ügyeltek igazgatásra.*

*Király választott főispánt,
'ki képviselte a kormányt.
S szabad vármegyéknek népe,
alispánt ültetett székbe.*

*Ha választott jogot sértett,
és a törvény ellen vétett,
visszahívták a személyét,
s megbüntették szószegését.*

*Ha akadtak rendeletek,
mely megyékre sérelmesek,
küldötteik tiltakoztak,
s megoldásán vitakoztak.*

*Míg sérelmet meg nem oldták,
rendeletet elnapolták.
S addig fektették az ügyet,
míg helyre állt a becsület.*

*Védpajzs volt az Önkormányzat,
mely az önkény ellen lázadt.
Szabadságért vívott harcban,
ritkán maradtak a bajban.*

*Boldog élet csak ott terem,
hol igazság a fő elem!
S hol tisztesség, s méltányosság,
ott nem virul a zsarnokság!*

*Így éltünk mi, hungarusok,
sosem voltunk mi mumusok.
S nem csak magyarokból álltunk,
más népekkel áztunk, s fáztunk.*

*Ily elveken épült Hazánk,
s nevelt Apánk, s Édesanyánk.
S harcoltunk az önkény ellen,
békében és ütközetben.*

*E Hont sokan lebecsülték,
s létezését becsmérelték.
Működését kigúnyolták,
alkotmányát lefitymálták.*

*Ma is sokan ármánykodnak,
minden helyen áskálódnak.
S fenik foguk dús földjére,
Duna-Tisza térségére.*

*A Kárpát-hon Máriáé,
Jézus urunknak anyjáé.
Nincs joga rá idegennek,
szívnélküli ridegeknek!*

*

*Velünk van e szerves folyam,
melyben vágyakozás fogan.
Választ rejt a kihívásra,
tanulásra, s gyógyulásra.*

*Tovább kell az úton lépni,
s ami kacat kettétépni!
Ami meg jó, tovább vinni,
s változásban bízni, s hinni!*

*Bő forrásból táplál a múlt,
bölcssége megoldást nyújt.
Létünk abban gyökeredzik,
s jövőnk fényében leledzik.*

*

Pozsony 907-től-1847-ig

*Teltek múltak lombos évek,
s ifjú tölgyből lettek vének.
Elrepültek a századok,
víg örömök, bús bánatok.*

*Hübéri volt ez a korszak,
jelölt helye úrnak, s pornak.
Virágzottak királyságok,
és a rendi kiváltságok.*

*Búvár Kund itt jeleskedett,
hajó flottát elsüllyesztett.
S lett nagy kára német hadnak,
ezerötvenegyet írtak.*

*Ezernégyszázhatvanhétben,
Mátyás király ült trónszéken.
Adománya egy egyetem,
hol a tudás, jövőt terem.*

*Mohács után lesz főváros,
varázsával mindig csábos.
Sok nemes úr nyüzsög benne,
mintha minden rendben lenne.*

*Habsburgokat koronáznak,
magyar rendek, s felruháznak
széleskörű hatalommal.
Feltételes bizalommal!*

*Több mint háromszáz év telik,
a tisztos lét csak rejtezik.
S dicső felkelések után,
túlerő jön, gyász és bukás.*

*Német, magyar és tót polgár,
kit' összeköt haza, s oltár,
ma együtt él nyugalomban,
Isten adta jutalomban.*

*Itt székel az Országgyűlés,
a szokásos rendi ülés.
A rendszerük kétkamarás,
van sok vita, szókavarás.*

*Folyik kemény szóviadal,
vér nélküli víg diadal.
Hagyomány hű, s ellenzéki,
tetteit az idő méri.*

*Béctől nagy a függőségünk,
elfojtják a reménységünk.
Jó szándékunk terméketlen,
a Habsburg-ház kíméletlen!*

*Sokszor megy a szódagonya,
partnélküli huzavona.
A reform most itt virágzik,
elme, elmével vitázik.*

*Süt a nap a vén bolygóra,
s lélek hajlik hívó szóra.
Lendül inga, s üt az óra,
s a sorskerék fordul jóra.*

*Liberális ma az eszme,
mellyel az ész töltekezne.
Közülük is csak a jobbak,
ismerősei a jognak!*

*Főnemesek, köznemesek,
akik szívben is nemesek.
Kívánják a megújulást,
szorgalmazzák a változást.*

*A műveltség fejlesztését,
az anyanyelv ébresztését.
Az alkotmány formálását,
jogviszonyok változását.*

*Polgári egyenlőséget,
anyagiakban bőséget.
Gazdasági felzárkózást,
az országnak gyarapodást.*

*A jobbágnak szabadságot,
az isteni igazságot!
A hazának üdvösséget,
lakóinak békességet!*

Gróf Széchenyi István

Wien (Bécs), 1791. szeptember 21. – Döbling, 1860. április 8.

„ E honszeretet azonban gróf Széchenyinéél henye sopánkodásban nem párolgott el. Ujjait a kornak üterére tevő és megértette lüktetéseit.

És ezért, egyenesen ezért tartom én legnagyobb magyarnak. Gróf Széchenyit a kor szükségeinek hatalma alkalmas percben ragadta meg,

Ő korának nyelvéné lőn, Ő a nemzet jobbjai gondolatának szavakat adott. És hatásának titka itt fekszik.”/5/
„Felelet gróf Széchenyi Istvánnak Kossuth Lajostól”

„Ő a legnagyobbik magyar,
'ki felemelkedést akar.
Fényességet áldott Honnak,
s dicső emléket e kornak.”

Kossuth Lajos így méltatja,
s példaképnek állíttatja.
Ismeri a munkásságát,
nemes tettét, magyarságát.

Német nyelven tanult Bécsben,
ám magyar volt szívben, észben.
Vonzotta a harci élet,
s tisztként élt le majd húsz évet!

Napóleon ellen harcolt,
ellenséget űzött, hajszolt.
S ötvenen túl, őszes hajjal,
farkasként szállt szembe bajjal.

A Felső házban pazarul,
ő szólt elsőként magyarul.
Tette nemes volt és merész,
mint élete teljes, egész!

„**Hitel**”, „**Stádium**” és „**Világ**”,
irányt szabó hazafiság.
Nemzetjobbító a szándék,
Széchenyitől ez ajándék.

Elemzés, bírálat, s program,
melyben a múlt térdre rogyan.
S új élet kél romok felett,
s eltűnik az, mi bennrekedt.

Ősiség, kilenced, robot,
ha törlőd, szebb lesz a korod.
Kísérik majd heves viták,
s megoldódnak öreg hibák.

Fordulat kell minden téren,
s úrrá lenni a nagy vészen!
Tudás kell mesteri fokon,
s áldás lesz a reformkoron!

Ám Dessewffy „**Taglalatja**”,
az irományt megtámadja.
S megvizsgálja, széjjelszedi,
s részletesen kielemezi.

Széchenyi bölcs és alapos,
befogadó, nem darabos!
Felkészült a számadásra,
s válaszol a támadásra:

„Sok szúrás, s epe ellenem,
hamis vádakát elvetem,
s tovább fejtem a nézetem,
erre teszem az életem!”

A „**Világ**” is meg van írva,
s az agysejtek mozgósítva.
Elolvassa, aki nem rest,
erről beszél Buda és Pest.

Bírálván a nemesség,
s a romboló lelki restség.
A tespedtség, a tunyaság,
köldöknézés, s a butaság.

*S elemezve nemzetiség,
a nemzeti eszmeiség,
mely az árvaságtól szenved,
s nem bírja a súlyos terhet.*

*Sorvad annak színe-java,
s légben oszlik el jajszava.
Ha itthon nem boldogulnak,
újvilágba vándorolnak.*

*(Ma is ismerős e helyzet,
teher alatt nyög a nemzet.
Némán néznek maguk elé,
s mennek a négy égtáj felé.)*

*Sok gyermek van tanulatlan,
jellemében gyalulatlan.
Tanagyagtól fejük főhet,
jövők fénye tőlük nőhet.*

*A „**Stádium**” szó idegen,
a szótáromból kiteszem.
S a megjelölt pontokon,
a mű lényegét boncolom.*

*Milyen Hazánk állapota?
Mindenkinek van otthona?
S az emberi kapcsolatok,
s termelési viszonylatok?*

*Ha természet értékeit,
s annak jelölt törvényeit,
tiporjuk és nem becsüljük,
a fejlődést elkerüljük.*

*Sürgősségi sorrendbe vont,
kidolgozott tizenkét pont,
mely mindegyik égető gond,
s megoldása mentene Hont.*

1./ Hitel

*Sok pénz kell a gazdaságnak,
mint jó vér az érpályának.
Nézzük, a pénzt mibe tesszük,
s milyen feltétellel vesszük?*

2./Avicitas eltörlése

*Ósiség a hitel gátja,
mely a földeladást tiltja.
És jelzálog ellenes is,
törölni kell csak azért is!*

*Ám a hitel nem várt ára,
kölcsonadó csodavára.
Mely kamatlábon áll, s forog,
felvevője meg nyomorog!*

*Hiszen uzsora a kamat.
Bankár mosolyog és arat.
Így elúszhat ősi vagyton,
a családi birodalom.*

*Nagy kihívás jól dönteni,
a felvett pénzt elkölteni
úgy, hogy tisztos hasznot hozzon,
s a gazdának kamatozzon.*

3./Fiscalitas eltörlése

*Jószág, birtok elkobzása,
s kincstár által birtoklása.
Káros ez a joggyakorlat,
melybe a nép belerokkan.*

*Meg kell azonnal szüntetni,
és jobbal kell kicserélni!
Akik mástól örökölnék,
fizessenek illetéket!*

4./Jus proprietatis birtokszerzés joga

*Polgár is legyen birtokos,
ha tehetős és okos!
Legyen versenylehetőség,
jól dönteni felelősség!*

5./Törvény előtti egyenlőség

*Töröltessék a kiváltság,
erősödjön a királyság!
Fontos, hogy a jobbágy, s nemes,
törvény előtt legyen becses!*

6./Törvényes pártvéd

*A jó ember mindenkinek,
a becstelen meg senkinek
nem cselekszik boldogságot.
Csak magának igazságot.*

*Érdekvédő legyen kettő,
igazságnak megfelelő.
Törvény előtt vállalható,
s önkéntesen választható.*

7./A házi pénztár - és országgyűlési költségeknek mindenkitől idom szerinti viselése

*Legyen köztehverviselés,
egymás gondjára figyelés!
Ha senki sem rokkán bele,
nő a kincstár bevétele.*

8./A vizek, utak s belvámok terheinek mindenkitől egyenlő viselése s azoknak országgyűlési elrendelése

*Legyen a teher egyenlő,
elismerést kiérdemlő!
Törvényileg elrendelve,
s minden helyen kihirdetve!*

9./A monopóliumok, céhek, limitációk s egyéb ilyes intézetek örökre eltörlése

*Legyen tartós árubőség,
s versenyezzen a minőség!
Ne legyen sehol akadály,
a hatósági árszabály!*

10./Magyar nyelv hivatalossá tétele

*Anyanyelvünk csodálatos,
legyen itt Hon hivatalos!
Isten által elrendelve,
s Lelke által megszentelve!*

11./Helytartó Tanács általi kormányzás

*Ügyet itt Hon intézzenek,
itt legyenek intézetek!
S ha a dolgok felgyorsulnak,
a bajok nem tornyosulnak.*

12./Nyilvánosság

*Szabad ország, szabad szólás,
demokráciánk még pólyás.
Sajtó legyen hordozója,
s művelt fő a gondozója!*

*

*A Stádium lemásolva,
s a felekhez eljuttatva.
A pontokat vitathatják,
érdemeit méltathatják.*

*

*István őszinte és nyitott,
magas tudást, s lelket kapott,
amely magyar, s Istenfélő,
tekintete nyílt és fénylő.*

*Édesapja útján járó,
földről csillagokba szálló.
Nemzetének adakozó,
biztos jövőt alapozó.*

*Szabályozza az Al-Dunát,
s annak szoros Vaskapuját.
Létrehoz egy hajógyárat,
s téli kikötőt is átad.*

*Lánchíd építésébe kezd,
bár pénze fogy, semmin sem vesz.
Szívügye a gőzhajózás,
Duna vizén ringatózás.*

*Gőzmalmot tervez, s létesít,
lovakat vesz és nemesít.
S a versenyzés alapjait,
hosszútávra lerakja itt.*

*Akadémiát alapít,
tudományt Ő így gyarapít.
Akarata, rendelete;
Magyar legyen a szelleme!*

*

Kossuth Lajos

Monok, 1802. szeptember 19. – Torino, 1894. március 20.

Udvardi és kossuthfalvi Kossuth Lajos magyar államférfi, a Batthyány-kormány pénzügyminisztere, a Honvédelmi Bizottmány elnöke, Magyarország kormányzó-elnöke.

*Kossuth Lajos neve maga
korszakképző, s az alakja
előttünk áll, és tündöklő.
Három képben különböző.*

*Első fontos ténykedése,
új alkotmány készítése,
s keresztülvitt működése.
A nemzetnek ébresztése.*

*Második a kormányzása,
a Habsburg-ház trónfosztása.
A magyar Hon országlása,
s a felvirágoztatása.*

*Harmadik a távozása,
támogatók toborzása.
Önvizsgálat megvallása,
szabadságharc folytatása.*

*Ügyvéd Ő és tollal író,
országközi tudósító.
Értesítőket szerkesztő,
lelkiismeret ébresztő.*

*Másolják a példányokat,
mert tiltva van a könyomat.
A diákok segítenek,
magyar ügyön lendítenek.*

*Sziporkázó a szelleme,
emelkedett a jelleme.
Négy évet ült börtön mélyén,
keserű e fájó élmény.*

*

*Első Ferenc eltávozott,
betegségben halálozott.
S az új király, aki fia,
jóságos, nem haramia!*

*

*Megenyhül a léghő Bécsben,
új kancellár ül a székben.
A hun-magyar palotában,
nagy a mozgás egyfolytában.*

*Megrogyva a vasfegyelem,
s kihirdetve közkegyelem.
Kossuth Lajos végre szabad,
s a reform ügy megint szalad!*

*Nem törték a börtönévek,
hol edzették lélek-fények.
Elszántsága lombosodott,
kitartása izmosodott.*

*S mint teher alatt a pálma,
erősödött, mint egy szálfá.
S harcra készen áll viharban,
hózáporban, zivatarban.*

*S Landerernél lesz szerkesztő,
az írása jó, s kelendő.
Olvasott a Pesti Hírlap,
dicséretet ezernyit kap.*

*Ám vannak, kik haragudnak,
s hűvös-jeges szelet fújnak.
Kiváltságaikat féltik,
idők szavát ők nem értik.*

*Főnemesek, köznemesek,
tőlük hasra én nem esek!
Csak magukról gondoskodnak,
maradian gondolkodnak.*

*„Közteherviselés terve,
csírájában legyen verve!
Vannak ősi szerzett jogok,
közjávára nem áldozok!”*

*Most is nemzet keblén híznak,
s örök hatalmukban bíznak.
S érinthetelenségükben.
Nem osztozom reményükben!*

*Nemtelen az önző lényük,
makacsságuk lesz a végük!
Inti őket történelem,
balsorsvégű, töménytelen.*

*Van nemes, ki jóra való,
s Teremtőnek szófogadó.
Élte nem lesz majd enyészet.
áldás száll rá, nem ítélet.*

*Kossuth tegnap meghasonlott,
s kiadójánál felmondott.
A lap marad szabadelvű,
s ellenzéki, párthoz elvhű.*

*Terve, új lap indítása,
rendszerhibák feltárása.
Szívügye az önkormányzat,
nemzet iránt hű szolgálat.*

*Bécsbe utazik tárgyalni,
gondolatokkal szárnyalni.
S fura helyzet állott elő,
az élet egy jó nevelő!*

*Metternich áldását adja,
s a kancellár megtagadja.
Új lap indítása nem lesz,
egyik kéz ad, másik elvesz.*

*Kossuth apánk nyelt és lépett,
terve van száz, mi megérett.
Szívügye rég a „Védegylet”,
és a „Gyár és iparegylet”.*

*Lapok közé jól belestem,
'negyvenhatban Budapesten,
lesz az iparkiállítás.
Igaz a hír, nem ámitás!*

*Mindez bíz' az ő érdeme!
A hazának közérdeke,
hogy az ipar élre törjön,
s a gazdaság erősödjön.*

József nádor

Firenze, 1776. március 9. – Buda, 1847. január 13.

*Habsburg József német-római császári herceg, osztrák főherceg, magyar királyi herceg,
császári-királyi tábornagy
Magyar Királyság nádora 1795. szeptember 20. – 1847. január 13.*

1847. január 25-i országgyűlés

*A főherceg József nádor
elhunyt, és az ország gyászol.
Búcsúztatja Kossuth Lajos,
hangja megtört és bánatos.*

*„Tekintetes Magyar Rendei!
Oka lett e néma csendnek,
s a bánatos sóhajtásnak,
a tisztelgő főhajtásnak.*

*Sütöm szemem elhunyt előtt,
'kit a szeretetünk beszőtt.
Igaz fia magyar Honnak,
sok érdeme volt e holtinak.*

*Ő volt nemzet családfője,
testvérek közt béke őre.
Szolgált minket alázattal,
ötvenévnnyi kitartással.*

*Közvetített király felé,
s király vágyát népe elé.
Kapocs volt Ő, összekötő,
sejtette, mit hoz a jövő.*

*Mikor teste már hanyatlott,
a szelleme megifjodott.
S tekintetét rajtunk tartva,
lépett át a túlsó partra.*

*Habsburg volt, ám velünk érző,
fájdalmunkban, szívben vérző.
A jó célért áldozatos,
tetteiben változatos.*

*Áldja Isten, hűlő porát,
mert szerette Kárpát-honát!
Jó és rossz közt válogatott,
hasznos ügyet támogatott.*

*Jövők Isten kezében van.
ki bért, csak a munkáért ad.
Nem hagy el, ha fohászkodunk,
ha Őhöz ragaszkodunk.*

*Érjen jó, vagy balszerencse,
szeretetét szív keresse!
Felemel, ha lesz érdemünk,
s haragvása lesz végzetünk.*

*Ez utóbbi bűnünk által,
önhibánkból reánk árad.
Hibáztatni ezért vétek,
ki ezt teszi, nagyot téved!”*

*Az emlék még marasztalja,
s az elhunytat magasztalja.
S méltatja az érdemeit,
adományosztó kegyeit.*

*Nádor urunk széke árva,
méltó utódjára várva.
E szónoki magaslaton,
van egy tisztos javaslatom.*

*Legyen fia az új nádor,
aki okos, s éppoly bátor!
Magyar ügyekben járatos,
e tisztségre kívánatos!*

*István, aki legidősebb,
és nekünk a legkedvesebb,
Palatinus Pista néven,
honosodott e mag népben.*

*Nagy tudású, igazságos,
nemes lévén kiváltságos.
Lélekben is hozzánk simult,
szokásainkhoz idomult.*

*Tekintsük őt jó magyarnak,
ne egy Habsburg árnyalaknak!
Aldott termés a fájáról,
példát kapott jó atyjától.*

*Mikor Pesten árvíz tarolt,
dereglyével vízre hatolt.
Segítette városunkat,
mentette a károsultat.*

*Esdve kérem Tisztelt Házat,
erősítsük jó Hazánkat!
legyen új nádorunk István,
első ember a ranglistán!*

József nádor szobra

István nádor

***Buda, 1817. szeptember 14. – Menton, 1867. február 19.
Habsburg-Lotaringiai István Ferenc Viktor osztrák főherceg magyar királyiherceg***

***Magyarország nádora István nádor néven
1847. november 12. – 1848. szeptember 25.***

*István Prágából távozott,
hivatala leáldozott.
S király által kinevezve,
helytartó lett Buda-Pesten.*

*Fogadja őt lelkesedés,
baráti csók, ölelgetés.
Vég nélküli díszlakomák,
végigjártván magyar Honát.*

*A gondokkal foglalkozik,
s minden helyen fogadkozik.
„Addig éljek itt e földön,
míg küldetésem betöltöm!*

*Itt nőttem fel közöttetek,
mindent nektek köszönhetek.
Úgy érzem, hogy magyar vagyok,
szívem szép hazánkért sajog.”*

*Fájón gyászol, s hosszan méltat,
s vázolja a dicső múltat.
Kifejti a feladatát;
végzi apja akaratát.*

*Így élhet az ősz szelleme,
igazságos hű jelleme,
mely a király, s nemzet között,
örök értéket gyöngyözött.*

*A járt úton bizton járhat,
s az ágyában nyugton hálhat.
Ez a sorsnak rendelése,
égi erők rendezése.*

*Balvégzetű eset árnya,
rávetült a körútjára.
Hídon Komáromba menet,
történt balvégzetű eset.*

*Sokan hullámsírba estek,
s a Dunában mind elvesztek!
Gyenge volt a fahíd, s korhadt,
hír hallatán test megborzadt.*

*

*Magas Buda várba érve,
ül a főispáni székbe.
S Ferenc József a leendő
császár, s király most illendőn*

*bő érdemeit méltatja,
s magyar nyelven beiktatja.
Felemelő ez sokaknak,
s fényes arccal mosolyognak.*

*

Pártkörök

*Boldogok a centralisták,
s a municipalisták.
A konzervatívok félnek,
ők semmi jót nem remélnék.*

*Zárnak a bűvös pártkörök,
„Pesti körben” az ész pörög.
Szabadon szárnyal gondolat,
száj, kimondja a fontosat.*

*A konzervatív megfontolt,
s mindent ezerszer átgondol.
Bécshez hívek, s egyezkedők,
minden lépést egyeztetők.*

*S megalakítják a „Gyűldét”.
„Kockázatos minden műtét!
Fejlődéshez nyugalom kell,
és a jó ügy, jó útra lel.”*

*S éled radikális eszme,
melyet csiszol ifjú elme.
Mely haladó, s mélyreható,
sokak szerint felforgató.*

*Jókai, Nyáry, Irinyi,
Bulyovszki, Vajda, Ágai
Táncsics, Vasvári, s Petőfi,
okos férfi, jó hazafi.*

*Tősgyökeres változás kell,
és a nemzet magára lel!
Minden téren mélyreható,
tömegeket megmozgató.*

*Bontakoznak szép remények,
ma még ifjak és szerények.
Egyetemen joghallgatók,
ügyvéd pályán gyakornokok.*

*Országgyűlési ifjak ők,
gyorsírnokok, lelkesedők.
Művelődnek és tanulnak,
közélethez idomulnak.*

*Széchenyi nagy veszélyt érez,
hogy e néppel gonosz végez.
S ír egy programtöredéket,
célra tartó lövedéket.*

*S Kossuth Lajost megtámadja,
izgatással megvádolja.
Forr a légkör, az indulat,
s az ellenség rajtuk mulat.*

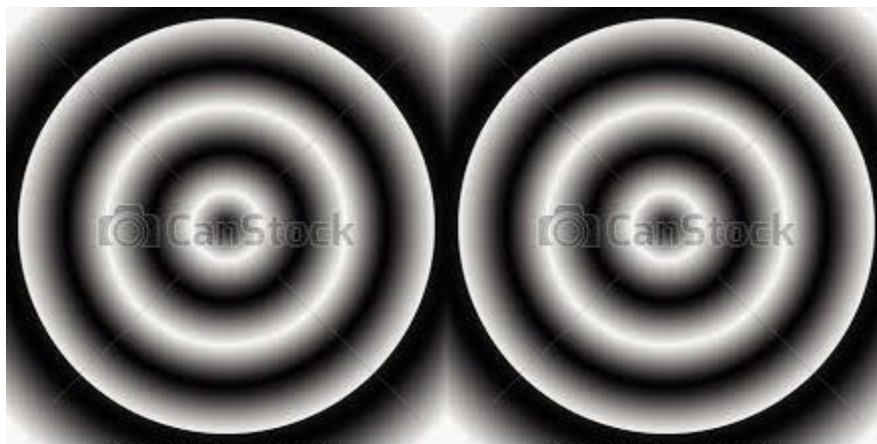
*Pártoskodás régi átok,
ezer veszélyt hoz még rátok!
Sok bába közt elvesz gyermek,
s pártviszályon mások nyernek.*

*Közeleg az országgyűlés
helytállás, és tűkön ülés.
A követek választása,
napirendek vitatása.*

*S folyik érdekegyeztetés,
függöny mögött egyezkedés.
S egy megyéből jön két küldött,
akiket a pártja küldött.*

*Liberális úr az egyik,
s konzervatív úr a másik.
S így áll elő az a helyzet,
hogy döntéskor egy sem nyerhet.*

*Összeül az országgyűlés,
szócsavarás lesz és csűrés.
S ezernyolcszáznegyvenhétben,
sorhajónk még nincs a révben!*

Az utolsó rendi országgyűlés
Pozsony, 1847. november 11.

*Király nyitja meg az ülést,
s beszédével kelt feltűnést.
Mondandója magyar nyelven
törten hangzik, s kissé nyersen.*

*Így is milyen nagy tisztesség,
nemzet előtti tisztelgés!
Háromszáz év szünet után
meglepődnek e nagy csodán.*

*Érezhető az akcentus,
mégis jelentős e gesztus!
Megható e közeledés,
kötözve a kötekedés.*

*Lesz itt hamar megegyezés,
s főbb kérdésben kiegyezés?
A királytól bölcs belátás,
emelkedett szinten járás?*

*Ám ez óhaj, sóhaj marad,
mert a próbán minden szakad.
Továbbra is vitatkoznak,
s össze-vissza nyilatkoznak.*

*Felemás lett az eredmény,
akárcsak egy torzteremtény.
A hűbérrendszer is marad,
szekér a kátyúba ragad'.*

*A hatalom kever-kavar,
s minden szinten összezavar.
S ha némelykor felülkerül,
örvendezik, hogy sikerült!*

Párizs, 1848. február 22.

*A böjti szél felhőt lebbent,
s rosszkedv alól rögtön felment.
Tetterőtől izzik Párizs,
s megindul a pezsgés máris!*

*A diákok követelnek,
s ablakokat kővel vernek.
Kialtoznak, rikoltoznak,
öreg hölgyek sikoltoznak.*

*A Nemzeti Gárda hátrál,
és a felkelőkhöz átáll.
Ám a katonaság figyel,
és a rendbontókra tüzel.*

*S a golyó, kit épp eltalál,
elragadja fagyos halál.
S emelkednek barikádok,
harcra készen a munkások.*

*Elmenekült Lajos Fülöp,
átugrotta a küszöböt.
S feloszlott a monarchia,
csak ne legyen anarchia!*

*S létrejön új köztársaság,
király szemmel ez barbárság!
Mert az első épp hogy gyulladt,
máris vértengerbe fulladt!*

*Párizs népe forradalmi.
dicsősége sokszor talmi.
Sötét erők mágnes tere,
kísérletek kísértete.*

Lajos Fülöp

*Hisz' jelszavak máza mögött,
ott láthatod az ördögöt.
S vegykonyhája tűz hevében
ölnek, Szabadság nevében!*

*S Testvériség szép szavában,
eszmét fojtanak álmában.
S az Egyenlőség önekik,
ha a javad mind elveszik.*

A pozsonyi országház épülete a Mihály utcában

A pozsonyi diétán
1848. tavasz

*Benn az Ellenzéki Körben,
képviselők ülnek csöndben.
Kossuth szava izzik, éget,
mondandója árad, s éleszt.*

*Tanult ember, érett férfi,
a nép baját látja, s érti.
Ő az ellenzék vezére,
urak lesnek beszédére.*

*„Európa újra ébred,
ura előtt már nem térdel.
Mi is gyorsan álljunk talpra,
s figyeljünk a hívó hangra!*

*A fejlődés megfeneklett,
s nyomában a baj sereglett.
Ha nincs elég akaratunk
a versenyben lemaradunk.*

*Fuvallattal jó változás,
induljon száz próbálkozás!
Jól átgondolt reform kéne,
jussunk végre ki a fényre!*

*Nemzeti kormány kell, erős,
magyar, független, felelős!
Minden ügyben intézkedjen,
s bölcsességben vitézkedjen!*

Ahol nincsen számonkérés,
lehet hiány, nagy eltérés!
Bűnös legyen büntethető,
ez az óhaj alapvető!

A népképviselő legyen
megkerülhetetlen elem!
S a jobbágyfelszabadítás,
azonnali, nem ámtítás!

Hiszen ma még Ő elnyomott,
nem gyakorol semmi jogot.
Súlyos terhek zúzzák csontját,
enyhíteni kéne gondját!

Ellenzik a földesurak,
e kérdésben cinikusak.
Hisz' nekik a dézsma, s robot,
búsás jövedelmet hozott.

Becsületes ember látja,
fejlődésnek ez a gátja.
Próbálkozzunk rendtöréssel,
új szerződés kötésével!"

*

Odakint már esteledik,
Kossuth hangja csendesedik.
Befejezi a beszédet,
s iratra nyom díszpecsétet.

Benne fogant kívánságok,
mely óhajtott kiváltságok,
a magyarság egészének.
Kedvezzen az erényének!

Feudális ez a korszak,
jelölt helye úrnak, s pórnak.
Virágnak királyságok,
és a rendi kiváltságok.

Itt az idő, most vagy soha,
mindent nem fedhet el moha!
Rendül a föld a láb alatt,
s leomlanak a várfalak.

Wien (Bécs), 1848. március 13.

*Ötödik Ferdinánd trónon,
irányít ingatag módon.
Művelt ember, túl jóságos,
uralma nem gazdaságos.*

*A bécsiek nagyon fáznak,
éheznek és hóban áznak.
S jön a hír a Szajna partról,
s áramlik szó jobbról-balról.*

*Ifjúság viszi a zászlót,
s harsányan rikkantnak jelszót.
Nem hámoznak, nem hímeznek,
a sorsukon enyhítenek.*

*Egy parancsnok kiált, s lövet,
s szedik már az utcakövet.
Készülnek a barikádok,
s jegyzetelnek krónikások.*

*Hol észen úr az indulat,
ott erőszak vígan mulat.
S mert kábítja a bódulat,
más utakat már nem kutat.*

*S felizzik Bécs, mint a katlan,
s a nép tódul rajban, zajban.
A munkások csatlakoznak,
s napszálltakor hadakoznak.*

*Háttérben a kamarilla,
mint egy szerény kis kamilla
gondolkodik és mérlegel.
Megmaradásban érdekelt.*

V. Ferdinánd a „Jóságos”

*Gyorsan fűt-fát ígérgetnek,
s mentességet szegényeknek,
hogy az többé ne adózzon,
saját hasznára dolgozzon!*

*Metternich este lemondott,
megfontoltan gondolkodott.
Öreg volt már, csontosodott,
tekintélye rojtosodott.*

*A polgárság örül, s pezseg,
s áll az ifjú diáksereg!
Neve Akadémiai
Légió, nem mindennapi!*

*Mennek Pozsonyba és Pestre,
készen állnak nemes tetre.
Küzdeni a Szabadságért,
németségért, magyarságért.*

*Rügyfakasztó márciusban,
osztrákok a hazájukban
a Habsburg-ház kedvét szegték,
a hatalmat nyírták, s nyesték.*

*Párizsban, Brüsszelben, Bécsben,
a gonosz volt bajban, s vészben.
Kuvik rikoltott az éjben;
s Szabadság született vérben.*

Az 1838-as pesti árvíz március 13.–tól - március 18.-ig

*Tíz éve az árvíz Pestet
letarolta, s csinált rendet,
hogy az újnak utat nyisson,
s ötletekkel kopogtasson.*

*Most az idő másként támad.
fáradt lélek ébred, s lázad.
Bűzlik romlott kortenyészet,
s munkálkodik szégyenérzet.*

Johann Hürlimann: Árvíz a pesti Színház-téren, 1838 (színezett akvatinta)

*

Ifjabb báró hadadi Wesselényi Miklós
Zsibó, 1796. december 30. – Pest, 1850. április 21.

*Főúri sarj, törhetetlen,
helye van e történetben.
Magyar vére, s észjárása,
fejedelmi a tartása.*

*Ifjú korban Széchenyivel
hosszú gyalogtúrára kel.
S Európát körbejárják,
városait megcsodálják.*

*Nemzeti kaszinó terve,
mindkét főben kiérelve.
S magyar színház állítása,
tervezve az indítása.*

*S ahogy fordul időkerék,
barátságuk lesz veszteség.
István szava mindig árnyalt,
Miklós álma gyorsan szárnyal.*

*Megalapít egy vívókört,
s minden téren az élre tör.
Hatalmas a kívánsága,
asszonyokkal telve ágya.*

Szatmárban birtokhoz jutott,
s közéletre ajtót nyitott.
S Pozsonyban a felsőtáblán,
biztosan áll már a lábán.

Félsz nem lapul tudatában,
s Kolozsvárott, Hid utcában,
beindítja könyomdáját,
s kinyomtatja irományát.

A könyvét megjelenteti,
s ezzel sorsát megpecsétli.
„**Balítéletekről**” címen,
udvart fest le szürke színben.

A hatalom megfenyíti,
az életét keseríti.
A nyomdáját elkobozza,
s némaságra kárhóztatja.

A szája még szabad marad,
szó a nyelvén meg nem tapad!
Szatmár megye közgyűlésén,
bátran felszólal a végén.

Hirdeti az igazságot,
jobbágy népnek szabadságot!
S kelt ott nagy-nagy riadalmat,
van, ki félti a hatalmat.

Közép-Szolnok külső övén,
megyehatár karótövén,
tisztas küldöttség fogadja,
s köszöntésük meghallgatja.

S amint válaszát megkezdi,
egy forgószél körül lengi.
S fentről lecsap egy gyors villám,
mely kegyetlen, mint az iszlám.

Ömlik eső, s a szél süvölt,
Wesselényi bömböl, s üvölt.
Már mindenki fázik, s ázik,
Ő a szájával lármázik.

A zivatar csendesedik,
égbolt alja fényesedik,
ám folytatja sebesebben,
fogyatkozó figyelemben.

*Mondják, akik ottan voltak,
kitartásán álmétkodtak.
Átszellemült egész teste,
olyan bős volt, mint egy medve.*

*

*Volt egy híres kardpárbaja,
győzedelmes diadala.
Melyben ő is megsebesült,
sebzett teste elnehezült.*

*Birtokán jó példát adott,
eltörölte a robotot.
Jobbágysait felmentette,
s a dézsmát is elfeledte.*

*Parasztjait taníttatta,
életsorsuk javíttgatta.
S mikor hajlott tisztos korba,
szabadsága lehullt porba.*

*A hatalom perbe fogta,
s várt reá egy hűvös fogda.
Ám tragikus eset történt,
jég rombolta le a töltést!*

*A vén Duna haragjában,
ki is ömlött hamarjában.
S robogott a folyó árja,
hogy a múltat végképp zárja.*

*Wesselényi éjjel, s nappal,
dereglyéjén vízen nyargal,
Halássza az életeket,
csodálja a népszerűtet.*

*Gyilkos áradat közt halad,
omlik száz ház, tető szakad.
Sikoly fülét csapja, veri,
szeme az ár sodrát lesi.*

*Dühöng, vágtat az árfolyam,
áldozat közt nem válogat!
Órvény húzza egyre mélyre,
sokan várnak segítségre.*

*Miklós önzetlenül segít,
halál torkából menekít.
A nagy bajban Ő a remény,
önérzete „Jótétemény.”*

*Ez a tette diadalmi,
s megénekli Vörösmarty,
Ő lett „Az árvízi hajós”
érdekből nem válogatós.*

*

*Keseredik Wesselényi,
börtön vár rá háromévnyi.
Elsötétül a látása,
s bizonytalan a járása.*

*S éjszakából éjszakába,
bolyong teste magányába’.
S mikor fény gyúl lelke mélyén,
megrendíti egy nagy élmény.*

*Meglátja az eljövendőt,
s vázol utat, követendőt.
Észlel jogegyenlőséget,
szabad földet, nagy bőséget.*

*Lát egy hidat, s forradalmat,
mit józanész nem akarhat!
Szürke homályt, sikolyt, jajszót,
lábbal tiporják a sajtót!*

*S látja; forradalom hídján,
embertest lóg önkény szíján.
S jó a zsarnok vissza rajta,
vértől foltos éles kardja!*

*

*Vak ember volt, aki látott,
félte a magyarságot.
Csodáljuk az emberségét,
Isten áldja az emlékét!*

Pest, 1848. március 15.

*Ezernyolcszáznegyvennyolcban,
ígéretes márciusban
reformokban gondolkodnak,
hiszen a baj sok már, soknak!*

*Iryni József, Nyáry Pál,
városban fel. s alá jár.
Jókai Mór, Vasvári Pál,
Petőfivel az oldalán.*

*Milyen ifjak, s milyen szépek,
ellenállnak metsző szélnek!
Az ég borús, s csapdos eső,
ám a szemük célkereső.*

*Nagy a jövés-menés kérem,
felgyorsítom velük léptem.
Fülelek és nézelődöm,
magyar sorson tépelődöm.*

*Ám a dolgok libasorban
jönnek, mint a betűk sorban.
S változtatni lehetetlen,
a krónikás tehetetlen.*

*Másítani nincs szándékom,
e ténykedés nem sajátom!
A múltban való kutatás,
egy hasznos időutazás.*

*Pilvax kávéházban ifjak,
mint a virágok kinyílnak.
S nyomban azon tanakodnak,
mi üdvös a Magyar Honnak?*

*Száll a füst, s a lázas beszéd.
Tűzük vonz és árad felém,
e történet varázsából,
százhetven év távlatából.*

*Petőfi elsőként pattan,
s nagy hevében majd szétcsattan.
Zeng a verse, mint a villám,
mely rést üt egy kemény sziklán.*

***Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk vagy szabadok?
Ez a kérdés, válaszatok! –
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!***

***Rabok voltunk mostanáig,
Kárhozottak ősapáink,
Kik szabadon éltek-haltak,
Szolgaföldben nem nyughatnak.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!***

***Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza becsülete.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!***

***Fényesebb a láncnál a kard,
Jobban ékesíti a kart,
És mi mégis láncot hordtunk!
Ide veled, régi kardunk!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!***

*magyar név megint szép lesz,
Méltó régi nagy híréhez;
Mit rákentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!*

*Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!*

*Felpezdít a Nemzeti dal,
s jobb láb után lendül a bal.
S nyílik Pesten minden ablak,
s derűs már az esős napszak.*

*S egyetemről egyetemre,
a tömeg nő elevenre.
S múzeum előtt a téren,
már senki sem lusta, tétlen.*

*S elhangzik a Tizenkét pont.
Ne tévovázz, véd meg a Hont!
Jókai a tüzes szónok,
s szállnak felé asszony csókok.*

*Kívánjuk a szabad sajtót,
s cenzúrára csapjunk ajtót!
Csak felelős közszolgákat,
jól dönteni szép kockázat!*

*Évenkénti gyűlést Pesten!
Országosat, csendben, rendben!
Törvény előtt igazságot,
pénz ne fedjen el gázságot!*

*Hű nemzeti őrsereget,
határra sas őrszemeket!
Tisztos közteherviselést,
honvédelmet, hadviselést!*

*Úrbéri viszony törlését,
az Esküdszék jó döntését!
Nemzeti bankot és bankót,
pénz nélkül ne fogjunk padlót!*

*Az osztrák szolgáljon otthon!
Honvéd meg maradjon itthon!
S esküdjön fel alkotmányra,
a Szent Magyar Szabadságra!*

*A rab mehessen szabadon!
A zsarnok éljen hajadon!
És szárnyaljon a gondolat,
mely feloldja a gondokat!*

*Legyen Unió Erdéllyel,
s tegyük érte szenvedéllyel!
E föld magyar, s az is marad,
amíg szívünk dobog, s szabad!*

*Egy nyomda lefoglaltatott,
s Tizenkét pont kinyomtatott,
Landerer élt bölcsességgel,
honpolgári tisztességgel.*

*Omlott fal, mely emeltetett,
s a cenzúra töröltetett.
Mámorban úszott a polgár,
s templomból szállt örömszoltár.*

*

*Történetem ott folytatom,
dolgok mélyét megbolygatom.
És boldogan kijelentem,
a tömeggel én is mentem.*

*S Táncsics végre kiszabadul,
a Habsburg-ház mérgében dül!
Mert a palackból a szellem,
növekedik egyre szebben.*

*„Este légy a Nemzetiben,
s öltözz méltón ünnepibe!
S a színészek barátsággal,
várnak fodros kokárdákkal.*

*Katonának a Bánk bánja,
színpadon egy élő dráma.
Sötét, komor ez az este,
cselszövőnek lesz ma veszte.*

*Most Egressy következik,
mondandóját várják, lesik!
S Nemzeti dal forr az ajkán,
s ujjong a nép ezt meghallván.*

*Himnusz csendül, s száll a Szózat,
nyílik a szám, szívem nógat.
És nem marad szem szárazon,
mert érzelmeim vállalom.*

*Szól a Rákóczi induló,
s mozdul ember, fej tisztuló.
Az utcákon beszélgetnek,
szebb jövőben reménykednek.*

*Másnap áll a Nemzetőrség,
s erősödik a reménység.
Az ellenzék Bécsben tárgyal,
lelkük fénylik, szavuk szárnyal.*

*Batthyány és Kossuth Lajos
kitartása igen tartós.
Ferdinánddal tanácskoznak,
s jó érvekkel hadakoznak.*

Gróf németújvári Batthyány Lajos

*Pozsony, 1810. február 10. – Pest, 1849. október 6.
Államférfi, Magyarország első alkotmányos miniszterelnöke.*

*Batthyány az államférfi,
élte gazdag, holta hősi.
Gyermekkora hányattatott,
félárvaként változatos.*

*Intézetben nevelkedik,
dacos lényként viselkedik.
Csak nehezen kezelhető,
önfejű, nem nevelhető!*

*A jogi akadémián,
Zágrábban van, okos diák.
Katonatiszt lesz és kadét,
férfiélet, jó próbatét!*

*Adósságról is szól fáma,
melynek magas lett a száma.
Anyja vele perlekedik,
még jó, hogy nem pereskedik!*

*Nagykorú már és dúsgazdag,
bankbetétje igen vastag.
S Vas megyében a birtokán,
ősei léptei nyomán*

*ismerkedik a népével,
és édes anyanyelvével.
A közélet vonzza, s hívja,
s lesz a főrendi ház tagja.*

*Szándéka érik és nőszül,
családja öt főre bővül.
Neje Zichy Antónia,
kinek lénye harmónia.*

*S mikor nyugodt már a háttér,
letisztul a nemes szándék.
Cukorgyárat is alapít,
hírt és tőkét így gyarapít.*

*Pozsonyban jó ügyet karol,
a közjóért buzgón papol.
Összefog gróf Széchenyivel,
s benne igaz barátira lel.*

*Egyesületalapítók,
tanulók és jó tanítók.
Céljuk a lónemesítés,
selyemhernyó telepítés.*

*Figyelnek a vérvonalra,
s főrendi ház hivatalra.
Ő az ellenzék vezére,
vigyáz a jó hírnevére.*

*Főnemesek, s köznemesek,
kinek célja a nemesebb?
Ki nézete üdvözítőbb,
s véleménye lesz majd dicső?*

*A köznemes célja éles,
türelmetlensége kényes.
Mégis velük szimpatizál,
s Kossuth Lajos pártjára áll.*

*Ellenzéki Párt születik,
s törvényesen jegyeztetik.
Elnöke Batthyány Lajos,
a hírérték jó, s hangzatos!*

*Batthyány Főrendiházban,
Kossuth meg az Alsóházban
a haladás mellett érvel.
Naphosszakat, s ha kell éjjel!*

1848. április 11.

A Felelős magyar kormány megalakulása.

*A hatalom most megtorpan,
s mint sörös ló nagyot horkan'.
Beszűkült a mozgástere,
kivénhedt már, lusta here!*

*Ledugva nagy öblös torkán,
felállhat a Magyar Kormány.
S az Áprilisi Törvények,
figyelik, hogy mik történnek.*

*Batthyány a kormány feje,
s alatta nyolc minisztere.
S amit rendre jól kiszabtak,
Bécsben nekik mind megadnak.*

*Szemere Bertalan belügy.
Deák Ferenc igazságügy.
Vallás, Eötvös József báró,
s nevelésügy is rá váró.*

*Kossuth Lajos a pénzügyér',
s harcol majd a magyar ügyért.
Esterházy király ügyek,
s Klauzál Gábor földügyek.*

*Gróf Széchenyi István pedig,
közlekedésért ténykedik.
Mészáros Lázár hadügyér,
felel a honvédelemért.*

*S felállott a nemzetőrség,
és az önálló honvédség.
Védelemre toboroznak,
magyar bakákat soroznak.*

*Történik ez ámulatban,
virágillat kábulatban.
Erőszak és vérnek híján,
dicső tettben nincsen hiány!*

*Magyarország független lett,
csodálatos e honfi tett!
Erdélyország is visszatért,
ígéretes szép holnapért.*

*Gróf Széchenyi lelkendezik:
„Sorsunk fentről elrendezik!
Hajtom fejem Kossuth előtt!
lelkem, lelkével összenőtt.”*

*Március idusa kedves,
örökké szép, rokonszenves!
Sorsformáló nagy fordulat,
szemünk távolba néz, s kutat.*

*

*Gyorsan oszlik felhő, s az Éj,
hajnal hasad, s ölel a Fény.
És nem szorít már az önkény,
szabad vagyok, s honvéd, önként!*

*

Semmelweis Ignác orvos
1818. július 1. Buda – 1865. augusztus 13. Bécs

*Nemcsak a közélet beteg,
testben támad kór, egy sereg!
Gyermekági láz a neve,
szülőanyát öl a heve.*

*Semmelweis Ignác az orvos,
nőgyógyász, pontos és szorgos.
Ő az anyák megmentője,
láz okának megfejtője.*

*Tanácsa oly egyszerű volt;
„kézmosáshoz használjunk klórt!”
Hisz’ mocsokban mind elveszünk,
ha piszkos a szívünk s kezünk!*

*Szolgált magyar nemzetörként,
megvetett ő minden önkényt.
Rossz szemlélettel ütközött,
s így lett tudósból üldözött.*

Magyar Tudós Társaság 1831. február 14.

*Tudás nélkül nincs fejlődés,
csak létezés, vak vergődés.
Pedig akad okos elme,
kinek nehéz a küzdelme.*

*Mi lenne ha segítenénk,
s anyagilag is illetnénk?
Kellene egy jól tervezett
tudás központú szervezet.*

*Ezernyolcszáz huszonötben,
alsó s felsőházi rendben
csak az volt a fontos kérdés,
lesz e tárgy iránt megértés?*

*S lett e célra megajánlás,
egy évnvi pénz felajánlás!
Széchenyi adta a példát,
amely elérte a célját.*

*S áll a tudás fellegvára,
hatvanezer forint ára!
És még amit hozzátettek,
nagyra becsült nemes rendek.*

*Köszönjük meg Széchenyinek,
világító lélekfénynek,
és Felsőbüki Nagy Pálnak,
hogy e falak ma is állnak!*

*Az intézmény szükségszerű,
szóképe; „Borura derű”.
Magyar annak előneve,
s benne alkotó szelleme.*

*Otthona lett nyelvészetnek,
bölcészetnek, történetnek.
A természettudománynak,
törvény, s matek tudásának.*

*Pezseg az agy, serceg a toll,
s tanult ember betűt rajzol.
Bontakozik birodalom,
nemzeti szépirodalom.*

*Ösztönzi a reform eszme,
mely a mélyből felemelne.
Ebben segít költő s író,
alvó nemzetéért síró.*

*Fényesedik a közszellem,
s formálódik igaz jellem.
Észben csirázik a haszon,
erről is szól szerény dalom.*

*Bő áldást kér ránk Kölcsey,
s mennyben népünk követői.
Szólhat „Himnusz” a nép ajkán,
s mosoly ülhet fáradt arcán.*

*S felcsendül az igaz „Szózat”,
helytállásra int és nógat.
Ércszobra a költészetnek,
ellenáll az enyészetnek.*

*A érzelmi tárház teljes,
szívből emelkedett, s lelkes.
Minden sora egy-egy korszak,
s míg föld forog, el nem kopnak.*

*Vörösmarty Mihály csillag.
Tollán a múlt siklik, s illan.
Int a Haza védelmére,
s épít népünk értelmére.*

*S vannak nevek előkelők,
alkotásuk felemelők.
Jósika Miklós is serkent,
történelmi tudást cseppent.*

*Könyveiben megjelennek,
az erdélyi fejedelmek.
S jönnek dicső alakjai,
magyar élet csillagjai.*

*S fénylik Szigligeti Ede
népszínmű a területe.
Az emberjog szószólója,
sérült lelkek gyógyítója.*

*S felvirágzik a színészet,
s tündökölnék a színészek.
Egressy Gábor s Füredi,
Laborfalvi és Lendvai.*

*Lángész emelkedik porból,
s kiválik a tömött sorból.
Petőfi Sándor a költő,
korhadt korra nyelvet öltő.*

*Szelleme fényözönt gerjeszt,
csontos múltat, s eszmét ernyeszt.
Tüzes lényé forradalom,
otthona az irodalom.*

*Szívében isteni szikra,
jellemében kemény szikla.
Utat tör a haladásnak,
s teret nyit az újulásnak.*

A Nemzeti Színház első épülete

Johann Ender: „Borúra derű” A Magyar Tudományos Akadémia allegóriája

Nemzetiségi lázongások

*Nagy test hátán tágul furat,
s ébredszik az öntudat.
Rágcsálják a gazdatestet,
ha engeded, az lesz veszted!*

*Lázad szegény, „rossz a sora”,
most jött el a válás kora!
A gazdáját húzza egyre,
s ágaskodik császár kegyre.*

*Fondorlattal ármánykodik.
az udvarnál vádaskodik.
Dobál reá szitkot, s követ,
világ előtt aláz, s töret.*

*S így lesz majd úr a betérő,
alázattal szállást kérő,
kit a gazda befogadott,
s a hazában otthont adott.*

*Tért be hozzánk sok idegen,
szárazföldön és vizeken.
Menekültek rossz sors elől,
népük ajka róluk regöl.*

*Sok volt a rés, sok volt a heg,
Európa pajzsán a seb.
Hisz' nyugatot folyton védtük,
biztonságukért elégtünk.*

*Szkíta létünkéből fakadó,
hogy a népünk befogadó.
Ám, ki hozzánk betér önként,
tisztelje a magyar törvényt!*

*Elfogadtuk dolgos kezük,
Isten felé nyitott lelkük.
Volt termőföld elegendő,
a Trianonban veszendő.*

*Részesültek kedvezményben,
keresztényi szép erényben.
Hit és vallásszabadságban,
és anyanyelvhasználatban.*

*Gyarapodott műveltségük,
alkotói képességük,
tárgyi eszközeik száma,
nemzetségük lélekszáma.*

*A történet ejtett szála,
ismeretlen szó a hála.
A mást taposó önérdék,
buja ágya sötét éjnek.*

*Korai volt ez a tavasz?
Minden felől árad panasz.
Vádaskodó, gyűlölködő,
bizonytalan ez a jövő!*

*Tépelődik gróf Széchenyi,
a helyzetet most nem érti.
Idegei kifáradtak,
s útját lesi kijáratnak.*

Josip Jellasics horvát bán támadása 1848. szeptember 11-én

A szabadságharc kezdete.

*Jellasics bán orvul támad,
hadereje, mint víz, árad.
Ám Bécsig üldözi Móga,
ütközet lesz nem egy móka!*

*Jókor jön a mozgósítás,
nincsen semmi önámítás!
Ez valódi népfelkelés,
visszhangzik nagy jövés-menés.*

*Önvédelem a mi harcunk,
kisimul gondterhelt arcunk,
mert seregünk jól ellenáll,
Pákozdnál és Sukorónál.*

*Folyik elszánt, vad küzdelem,
részt vesz benne jó, s rossz elem.
Birkóznak a kishatalmak,
szomszéd földi uradalmak.*

*Mily nagy kár, hogy Zrínyi lelke,
Jellasicsot meg nem lelte!
Hisz' a két nép, barát s rokon,
éltünk hajdan mesterfokon!*

***Az első felelős magyar kormány lemondása
1848. október 2-án***

*Sárgul levél, s megy a kormány,
s megalakul egy bizottmány.
Feladata honvédelem,
lőszert legyen és élelem!*

*A kormányfő Kossuth Lajos,
hivatala héthónapos.
Országos a feladata,
korlátozott akarata.*

*Ferdinánd még az államfő
rossz döntéssel nagy bakot lő.
Rengenek az alapjai,
s közelgenek végnapjai.*

*Hol államforma királyság,
sok nemzetnél nagy kiváltság.
S ha a király igazságos,
a nép lelke ért kalászos.*

*Ám ha hazug és elvtelen,
ott a helyzet reménytelen.
Jogos kérni, s feleltetni,
s ha kell, ellene felkelni!*

*Habsburg házzal a házasság,
dugába fült. Rossz társaság!
Állandó a veszekedés,
s vérre menő verekedés.*

*Folytonosan megrabolnak,
magyar javat zsákmányolnak.
S ha ellene szót emelünk,
megfelezik a kenyérünk.*

*Átok velük együtt élni,
s haragjuktól folyton félni.
Itt érdek van, nem szeretetet,
s hamvába holt a tisztelet.*

*Északon a tótok csendben
szervezkednek tisztos rendben.
Nyiladozik öntudatuk,
szabva van a feladatuk.*

*Nem egységes még a nyelvük,
ám rögzítve pontos tervük.
Álmodoznak, tervet szőnek,
vegykonyhában forr a főzet.*

*Keresik az értékeket,
a nemzeti jelképeket.
Készül önmeghatározás,
magyar léttől elzárkózás.*

*Ösztönzik őket a csehek,
szállnak csábos ígéreték.
A nagy testvér frigyre készen,
lesi párját éjjel, ébren.*

*A szlovák anyácska lelkes.
Tátra-völgyben zöldell fenyves.
Hajlik balra, hajlik jobbra,
ám délnek tart még a Bódva!*

*S a Vág, Garam, Ipoly, Sajó,
s a Hernád 'mely hajózható!
Hajszálerei e földnek,
'melyek minket összekötnek.*

*És a megélt történelem,
szakadatlan önvédelem.
Több van, ami összetartó,
közös létre marasztaló!*

*Együtt vittük a keresztet,
s úztuk el a vad hitetlent.
S szabtuk gátat Habsburg hadnak,
s ármánykodó szózavarnak.*

*Emlékezzünk Thökölyre,
szívünkben él mindörökre.
Mennyi szlovák harcolt vele,
s szinte egy se volt ellene!*

*És Rákóczi seregében
a közös Hon védelmében,
hány jó tót ontotta vérét,
teremtve meg dicsőségét?*

*A kuruc kor fényes múltunk,
van belőle mit tanulnunk.
Máig ható üzenete;
széthúzásnak nincs értelme!*

*

*Határőrvidéken délen,
szerbek állnak ellen ébren.
Féltik kiváltságaikat,
egyor kapott állásukat.*

*Velünk párszáz éve élnek,
a békesség közös érdek.
Egy a császár fejünk fölött,
félsz a szívükbe költözött.*

*Anyaországuk megszállva,
török hódoltságban állva,
gyarmati sors alatt élve,
vágyakozik a jobblétre.*

*Hithú görögkeletiek,
harcedzettek, nem szelídek!
Közös szomszédunk a török,
időkerék fordul, pörög.*

*

*Kívánnak szerb vajdaságot,
és önálló gazdaságot.
Nagy-szerb álmom teljesülést,
horvátokkal egyesülést.*

*Szervezkednek, mozgolódnak,
martalócként morgolódnak.
S lesik, mi jut majd a koncból,
termőföldből, magyar csontból.*

*Csapataik megindulnak,
s indulattól törnek, zúznak.
Dúlnak házat és temetőt,
s ölnek ártatlan csecsemőt.*

*A zentai fejpiramis,
amit láttam én magam is,
ott volt gúlában a téren!
Könnyben úszó szemmel néztem.*

*Ó mondd Uram, mit vétettünk?
Keresztedre felesküdtünk,
s fájón nyögünk súlya alatt!
Ígéreted hitet fakaszt.*

*Több tízezer halott hallgat,
s a gyászolók hada jajgat.
Jóságunkért így fizettek,
elkorcsosult gonosz lelkek.*

*S veszni látszik Arad, s Temes,
menekül a paraszt, s nemes,
mint rég, török elől rácok.
Csupasz fán a varjú károg.*

*

*Az Unió beteljesült,
Erdély földje visszakerült.
Nekünk öröm, másnak bánat,
a sorskerék most is rángat.*

*Ravaszok az oláh pópák,
minden bajuk miránk tolják.
Pedig terhük nem fontosabb,
csak az övék hangsúlyosabb!*

*Kiszámítva minden tervük,
ellenünk szól minden tettük.
Összefognak jóban, s rosszban,
s várnak csendben, némán, hosszan.*

*Becsmérelnek, szidnak, marnak,
kígyófészek minden paplak.
A császárral szövetkeznek,
sötét idők következnek.*

*S felszínre tör a mélypokol,
Avram Iancu minket okol.
Nagyra nő egy csekély sértés,
irányunkban nincs megértés!*

*S folyik kegyetlen népirtás,
máig tartó sírás-rívás.
Termőre fordult a konkoly,
viharos szél egyre tombol.*

*Jönnek haramiahaddal,
késsel, villával és karddal.
Kit elfognak kibelezik,
vagy házában lefejezik.*

*És felgyűjtják Nagyenyedet,
gyilkolnak nőt, s gyermekeket.
Bottal ütnek, szúrnak, s lönek,
sötét árnyak égis nőnek.*

*Utcán menekül sok gyerek,
s nyomában az asszonsereg,
városszéli nagyerdőbe,
elrejtőzni rejtekébe'.*

*Uram Isten, húsz fok fagy van,
s órán belül meg is fagynak!
Sírnak-rínak, dideregnek,
s jégszoborrá merevednek.*

*S megrészegül a csöcselék,
egy sincs köztük, aki derék.
Tombol bennük ördögállat,
lelkük elszállt, s agyban zárlat.*

*Bethlen Gábor fejedelmünk
nagy mostan a veszedelmünk!
Mert nem csak a néped ritkul,
könyvtárad is égve pusztul!*

*S a püspöki levéltár is,
ropogva ég, s porlad máris!
Reformációnak vége?
Lesz-e térségben még béke?*

*S ellepik az Isten házát,
s törik annak úrasztalát!
Becstelenítenek mindent,
embertársat, élő Istent.*

*A templomot összezúzzák,
s templomszolgák szemét szúrják.
Nő a sátáni bűvölet,
s tobzódik a vad gyűlölet.*

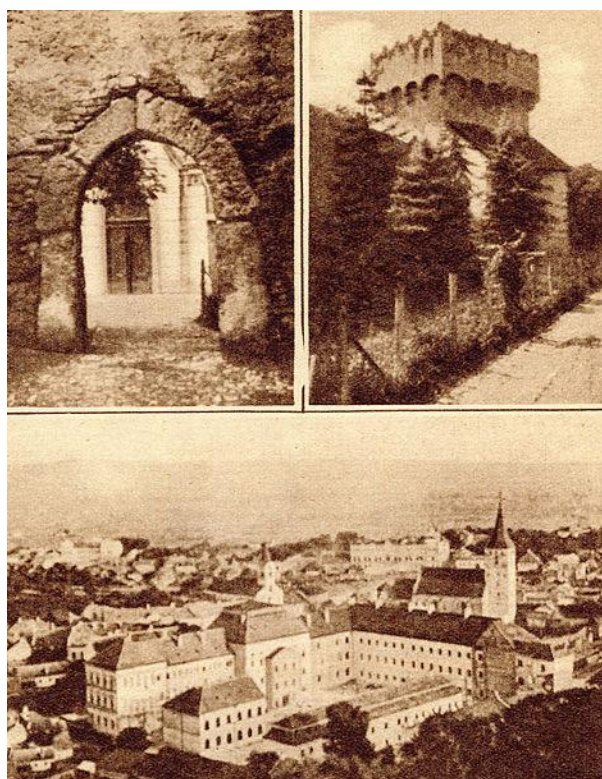
*Magas tudás fellegvára,
Bethlen kollégium, hála!
Fényeddel a gonoszt kötözd,
s legyen diák falaid közt!*

*Halld, Prodan Simion pópa
marjon meg egy veszett róka!
S te, Axente Sever lángon,
pörkölődjél tüzes nyárson!*

*Ti elfajzott kegyetlenek,
torz szülemény lelketlenek,
irgalmatlan szívtelenek,
Isten előtt feleljetek!*

*Szaporodik e kórtünet,
el ne kapjon a rémület!
Mert ha páni kútba ugrasz,
onnét élve ki nem juthatsz!*

*

Nagyenyed látképe a kollégiummal és a templommal, fent balra: a régi nagyenyedi vár déli kapuja, fent jobbra: a nagyenyedi ún. csipkés bástya - 1905.

Forgósél

*Történetem tovább írom,
Lamberg vére folyik hídon.
S forr a tömeg gyűlöletben,
októberben, Budán, s Pesten.*

*Országgyűlés feloszlatva,
s reményeink elporladva.
S király által a fővezér
Jellasics lett. Lakol ezért!*

*Petőfi elkeseredett,
hangja egyre emelkedett.
Beszédében nem válogat,
felkötni a királyokat!*

*Jellasicsot megsegítik,
seregekkel erősítik.
Védtelen lett a sasfészek,
s a felkelők ölni készek!*

*Bécsben Latourt agyonverik,
s lámpavasra helyezik.
Történt október hat napján,
a kék Duna köves partján.*

*Lamberg s Latour felkoncolva,
a békés út arrébb tolva.
Két osztrák tiszt az áldozat.
az indulat nem válogat!*

*Az udvar Olmützbe menekül,
s a helyzet egyre elnehezül.
A futárok megérkeznek,
s parancsokkal útra kelnek.*

*Összehívják a tanácsot,
s lemondatják Ferdinándot,
Ferenc Jóskát trónra teszik,
kiskorú, s a kedvét lesik.*

*A bécsi nép most sem felejt,
náluk Habsburg egy sem kegyelt!
Nem várják a visszatértük,
a szívük sem sajog értük.*

*Nálunk vannak oly bolondok,
kik cipelnék e koloncot.
Sodródnak az idő szélén,
hű labancok szívük mélyén!*

Átkelés a Lajtán

*Lovas had a Lajta mentén
masírozik, s ül a nyergén.
Átkelésen gondolkodnak,
minden esélyt megfontolnak.*

*Jó testvérem vedd már észre,
tüstént cselekedni kéne!
Rangsoroljad a fontosat,
ne legyen most más gondolat!*

*Segítsünk a felkelőknek,
legyünk ott mi legelsőknek!
Sorsodon gyorsan változtass,
szedjük le a kétfejű sast!*

*Lélekszavam nem hallották,
a jó döntést elnapolták.
A jövőendő láthatatlan,
a nem járt út járhatatlan.*

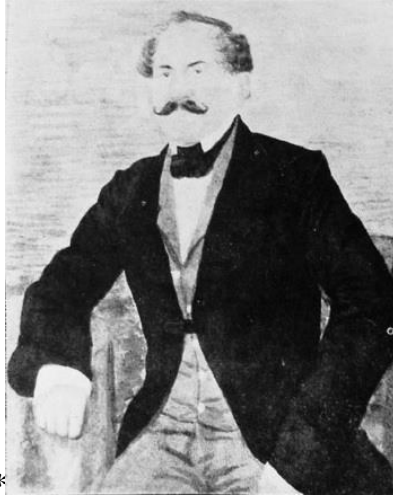
*Volt sok jogi okoskodás,
mérlegelés, tanakodás,
és döntésképtelenség,
s vezetésben éretlenség.*

*Kossuth is csak halogatott,
sugallatra nem hallgatott,
Fontolgatott és mérlegelt,
jó megoldásban érdekelt.*

*Ám amikor későn döntött,
kemény szava, mint ég dörgött.
Meggyőzően ésszel érvelt,
majd csendesen szépen kérlelt.*

*Görgey most ellenkezett.
Akkor ez így rendeltetett?
Móga is túl óvatos volt,
arcát fedte a sápadt hold.*

*Magukban is viaskodtak,
vádaskodtak, bíraskodtak.
A Mag nép fiai voltak,
becsületben éltek, s holtak.*

*

Móga János

*Bécsben is csak tanakodtak,
megoldáson huzakodtak.
A kedélyek egyre forrtak,
nagyot lépni gyávák voltak.*

*Végül gyalog, s lónak hátán,
átkelünk a szelid Lajtán.
S közeledünk Schwechat felé,
a sors írta végzet elé.*

*Szemben velünk túlerő van,
jól felszerelt császári had.
S lőnek jobbról, s lőnek balról,
a seregük pénzért harcol.*

*Windisch-Gratz, az új tábornagy
főparancsnok, kiváló agy.
És Jellasics a horvát bán
buzdít rendelt jobboldalán.*

*Répássy és Guyon Richárd,
kiállása kemény, szilárd.
Móga és Görgey Artúr,
a helyzeten kevésbé úr.*

*Az osztrákok harcedzettek,
jómagunk meg képzetlenek.
Nem elég a bátorságunk,
kevés volt a gyakorlásunk.*

*Ha az élted kedves pajtás,
meneküljél, gyerünk, hajtás!
Leszünk mi még szervezettek,
képzettebbek, ügyesebbek.*

*A huszárok jól vágtnak,
s kitűnőre levizsgáznak.
Szépítenek a helyzetet,
megfutamodni helytelen!*

*A schwechati csatatéren,
magyar s osztrák fekszik vérben.
Fővezérünk megsebesült,
a mulasztás sokba került!*

*Elhalasztott lehetőség.
Nincs győzelem, nem lesz bőség!
Minden gondolat kérődző,
s kérdőjelekkel végződő.*

*Bécsben bukott, s veszett minden,
s most sínylődnek rabbilincsen.
Bemocskolva tiszta álmuk,
lehült forradalmi lázuk.*

*Elhalt Szabadság virága,
s gyászol Bécsnek ifjúsága.
Fojtva a vágy, s oszlik remény,
fagyos tél jön, igen kemény!*

*Kossuth Mógát elmenesztí,
s Görgeyt helyére teszi.
Jó döntés volt? Sokan kérdik,
idővel a válasz érik.*

*Fiatal az új a tábornok,
földön járó, nem egy látnok!
Felelőség nyomja vállát,
fegyverrel óvja hazáját.*

*Agyagfalvi székely nemzeti gyűlés
1948. október 16.-18.*

*A jövőnkben nincsen kétely,
Erdély földjén él a székely.
Olt mentén, s a határszélen,
úrrá van ő minden vészen.*

*Új időket tapasztalván,
formálódnak Agyagfalván.
S összeül a Nemzetgyűlés,
nincsen semmi összetűzés.*

*Sok mindenről tanácskoznak,
s megfontoltan határoznak.
Számukra is kell az egység,
a testvéri önzetlenség.*

*A székelység kiváltságos.
S éltetik a jobbágyságot,
akit Isten megteremtett,
legyen boldog, s elégedett!*

*S hatvanezer jó fegyveres,
kiknek karja izmos, eres,
készen áll a védelemre,
fittyet hány a félelemre!*

*Bátorságban nincsen hiány,
s győzelmet hozott a nyitány.
Helyben sohasem maradnak.
sikert sikerre aratnak.*

*Hőstettüket megcsodálják,
s az udvarban megsokallják.
„Hűteni kell kedvük fokát,
takarja por léptük nyomát!”*

*S máris támadásra készen,
hogy a tüziük elenyésszen,
Gedeon tábornok támad,
s Maros vize csendben árad.*

*Víz fodrán a nap tükrözött,
s székely hadból lesz üldözött.
Hiába van elszánt erő,
a császár had most a nyerő.*

És megszállják Erdély földjét,
szerencsére nem egészét!
Mert Háromszék még ellenáll,
s túlerővel is szembeszáll!

Nem szenvedhet késedelmet,
megszervezik a védelmet.
Szól ígéret, „**Lészen ágyú!**”
Kétkerekű, forgó lábú.

S a harangok is felkelnek,
s híveiktől búcsút vesznek.
Utoljára megkondulnak.
s tüztengerben elnémulnak.

Új alakban feltámadnak,
s közösségnek erőt adnak.
Áldozatból lesz új élet,
ha a hited él és éltet!

Öntőmester Gábor Áron,
tettét áldják magyar szájon.
Vaságyukat önt Bodvajon,
mely rést üt egy vastag falon.

Gál Sándor a főparancsnok,
száján pattognak parancsok.
És tizenkétezer ember,
harcra készen, s kézben fegyver.

Fent a Bodzai-szorosban,
gombóc nem ül mély torokban,
mert a székely ember bátor,
s fűti őt a harci mámor.

Elszántak és kitartanak,
egyszer győznek, majd akadnak.
Időt nyernek magyar hadnak,
a Hazáért élnek-halnak!

Kétszáz székely száll nyeregbe,
s máris száguld fellegekbe,
melyben fürdik **Nyergestető**,
mely számukra csatamező.

Szőke István Atilla

Lészen ágyú!

*Ezernyolcszáz után negyvennyolcat róttak,
mikor a székelyek, bizony bajban „vóttak”.
Enyed, Torda, Újvár s Kolozsvár elbukott,
anyák jajszava a csillagokig futott.*

*Marosvásárhelyen a székelyt szétszórták,
Udvarhelyt, Csíkszéket támadta az osztrák.
Magyar falut, házat haraptak a lángok,
ennyi üszkös romot, még senki sem látott!*

*Rabló horda rohant végig sok-sok megyén,
fosztogattak, öltek alig maradt legény.
Szőrös haramiák tobzódtak a vérben,
megfordult az élet, szenvedett a vétlen!*

*De november végén szép Sepsiszentgyörgyben,
egybegyűl a tanács, búsan, összetörten.
Szívükben az érzés, hogyha kicsordulna,
a világ óriás tajték-tenger volna!*

*Némán gondolkodnak, riadt döbbenettel,
földjük után telve tiszta érzülettel.
S csendet vág a szólás: „Küzdjünk mindhalálig!”
Felbolydul a terem, zsidong mindegy szálig.*

*Tervek szövődnek, hej, minden harsog, éled!
„Ágyú kell, sok ágyú” - a szó szerteszéled.
S a terem sarkában, posztózekéjében,
álldigál valaki alázat-szerényen.*

*„Lészen ágyú!” - szólal, erős hittel mondja:
„A többi csak légyen Gábor Áron gondja!”
„Éljen Gábor Áron!” - ünneplik, köszöntik.
„Holnaptól az ágyút tucatnyian öntik!*

*Hat ágyú lesz itten mához pont két hétre,
én lövök majd véle a cél közepébe.
Ha a lövésekkel célba nem találok,
tíz lépésre tőlük céltáblának állok!”*

*S jönnek a harangok, ón és rézedények,
sistereg a műhely, égnek forró fények.
Sok falu küldte el temploma harangját,
csak egyet hagytak meg, hogy hallják a hangját.*

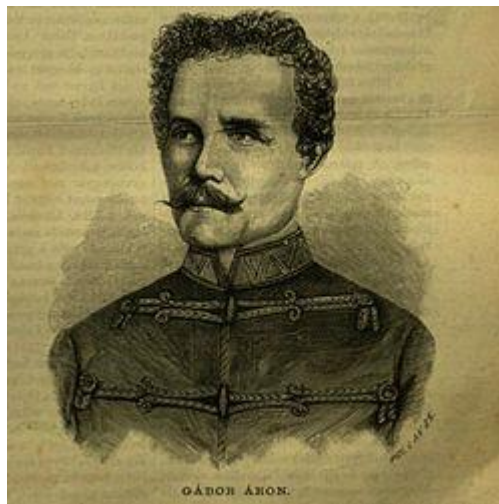
*Ha jó a rossz szándék, a veszélyt jelezze,
faluról falura szálljon a hír - messze.
S konduljon kedvesen: „Az ágyúk készülnek,
harang-testvérekből reménykedést szülnek!”*

*Hat nap múlt el s máris Gábor Áron céloz,
kettő ágyúcsövet igazít a célhoz.
Mindenki hisz s boldog: „Megvédjük Hazánkat,
ilyen erő mellett kezünk soh 'se fárad!”*

*Nem telik el két hét, s ahogy megígérte,
hat ágyút húznak a város főterére.
„Puskapor, golyóbis mind van, ami fontos!”
Reszket a levegő, a találat pontos.*

*Eltelt már azóta néhány emberöltő,
kiáltom: „Éljen a székely ágyúöntő!
Gábor Áron itt vagy, itt élsz még közöttünk,
fogadd el e verset, evvel megköszöntünk.*

*Aki pedig hallja, mind-mind emlékezzen,
múltunk nagyaival mindig szövetkezzen!
Mert ha őket kérjük, erejüket adják,
s lelkünkre a Napnak sugarát borítják!*

Gábor Áron tüzér őrnagy

Bereck, 1814. november 27. – 1849. július 2.-án Uzon és Kökös között

Kányádi Sándor Nyergestető

Csikországban,hol az erdők
zöldebbek talán,mind máshol,
ahol ezüst hangú rigók
énekelnek a nagy fákon,
s hol a fenyők olyan mélyen
kapaszkodnak a vén földbe,
kitépni vihar sem tudja
másképpen,csak kettétörve,
van ott a sok hegy között
egy szeliden,szépen hajló,
mint a nyereg,kit viselne
mesebeli óriás ló.

Ugy is hívják Nyergestető:
egyik kengyelvasa Kászon
a másik meg,az innenső
itt csillogna Csikkozmáson.
Nemcsak szép,de híres hely is,
fönn a tetőn a nyeregben
ott zöldellnek a fenyőfák,
egész Csikban a legszebben,
ott eresztik legmélyebbre
gyökerüket a vén törzsek,
nem mozdulnak a viharban,
inkább szálíg kettétörnek.

Évszázados az az erdő,
áll azóta rendületlen,
szabadságharcosok vére
lúktet lent a gyökerekben,
mert temető az az erdő,
és kopjafa minden szálfá,
itt esett el Gál Sándornak
száznál is több katonája.
Véres harc volt,a patak is
vértől áradt azon reggel.
Támadt a cár és a császár
hatalmas nagy hadsereggel.
De a védők nem rettentek
-alig voltak,ha kétszázan-
álltak,mind a fenyők,a harc
rettető nagy viharában.
Végül csellel,áruhással
délre körülvették őket,
mert nem adta magát a székely,
mind a szálfák kettétörték.

Elámult az ellenség is
ekkora bátorság láttán,
zászlót hajtva temette el

a hősokeket a hegy hátán.
Ugy haltak meg a székelyek,
mind egy szálíg, olyan bátran,
mint az a görög háromszáz
Termopülé szorosában.
Nem tud róluk a nagyvilág,
hóstedtükéről nem beszélnek,
hirük nem őrzi legenda,
dicsőítő harci ének,
csak a sirjukon nőtt fenyők,
fönn a tetőn, a nyeregben,
s azért zöldell az az erdő
egész Csikban a legszebben.

Bem apó

*Józef Zachariasz Bem
„Osztrolenka véres csillaga”
(Petőfi Sándor)*

Tarnów 1794. március 14. - Aleppó 1850. december 10.

*Ezerhétsházkilencvenöt,
terpeszkedik fekete köd.
Lengyelország fel lett osztva,
államlététől megfosztva.*

*Keleti részt zúzza orosz,
a nyugatit őrli porosz.
Délről Habsburg kebelezi,
kirabolja, s kibelevi.*

*A lengyel nép nincs elveszve,
s mások által értelmezve.
Szabadság az akaratuk,
bőséges lesz majd jutalmuk.*

*Sorra születnek a hősök,
kikre büszkék az elődök.
S a ranglétrán emelkednek,
győzelemre neveltetnek.*

*Egy éves a kicsi csöppség,
cseperedő nagy reménység.
József lesz a keresztneve,
szeme sötét, szénfekete.*

*Apró test Ő nagy lélekkel,
világváltó reményekkel.
Csehországi felmenőkkel,
lengyel nemesi ősökkel.*

*Az élete vadregényes,
szétágazó, szövevényes.
Hadipályán útkereső,
heves vérű, kardcsörtető.*

*Alig tizennyolc évesen,
győzelmet arat fényesen.
Danzig várost védi hősen,
átgondoltan, felelősen.*

*A francia hadseregben,
hadjáratban, fergetegben,
tüzér hadnagy orosz földön,
előretör síkon-völgyön.*

*Napóleon kitünteti,
s becsületrenddel illeti.
Amely kitüntetés rangos,
mint borok közt a kékfrankos!*

*Igen ám, de Moszkva alatt,
a győzelmi lánc megszakad.
S a Grand Armée fagyban kihűl,
megdermed és megsemmisül.*

*Bem József életben marad.
Számos teendője akad,
újoncként a lengyel hadban,
később tüzér emelt rangban.*

*Lengyelország nem független,
bábállamként él csüggedten.
Ám időnként néha lázad,
az orosz had sokszor támad.*

*Hősünk tudja hol a helye,
esze, szíve és a lelke.
Katona és derék lengyel,
vállát ékesíti rendjel.*

*Ezernyolcszázharmincegyben,
részt vesz a népfelkelésben.
Tíz ágyú tűzerejével,
s a vitézi seregével,*

*feltartoztatja az ellent,
s a cári had visszaretten.
Időt nyernek, ám kikapnak,
sokan hősi halált halnak.*

*Osztrolenka csatatéren
holtak vannak piros vérben.
S mint egy kakas bős bikával,
hősi harcol Góliáttal.*

*Hallatszanak „**Hárfahangok**”
s német földről a harangok.
S Tompa Mihály felsír halkán,
„**Temetés**”-i versben, dalban.*

*A negyedik gyalogezred,
lengyel névvel máttól egy lett.
S a negyedik zászlóaljjal,
halálba menő sóhajjal.*

*Bem ezredes már tábornok,
zengnek-bongnak templomtornyok.
Hirdetik a lengyel népnek,
hogyan a világ egyszer szép lesz.*

*Elbukott a szabadságharc,
tragédia volt e kudarc.
Kezdődik az elvándorlás,
messzi földre elbujdosás.*

*Hej' ötezer ember végleg,
hátat fordít e nagy vésznek.
S elmennek Párizsba Bessel,
fájó szívvel, könnyes szemmel.*

*A lengyelek vallásosak,
utódokban áldásosak.
Megtartja őket a hitük,
s megóvjaa a Jóistenük.*

*Valamikor keveredtünk,
s lelkiekben egyek lettünk.
S évezredek hosszú során,
együtt léptünk ősi nyomán.*

*Lengyel, magyar két jó barát,
együtt harcol, s issza borát.
Vitéz, s bátor mindkettője,
áldás szálljon mindkettőre!*

*Polak, wegier, dwa bratanki,
i do szabli, i do szklanki,
oba zuchy, oba zwawi,
niech im, pan bóg blogoslawi.*

*Lengyel a mi géntestvérünk,
szomszéd népként jól megférünk.
Voltak közös királyaink,
s megvalósult szép álmaink.*

*

*Bem, Párizsból Bécsbe kerül
és Windisch-Gratz ellen szegül.
Szerencsésebb most a zsarnok,
s bús éneket zeng a dalnok.*

*Magyar földre átmenekül,
s bizalomra érdekesül.
Kossuth Lajos nagy barátja,
figyel okos, bölcs szavára.*

*Erdélybe megy rendet tenni,
az irányítást átvenni.
A székelység megszereti,
s Bem apóként emlegeti.*

*Így senki sem kesereg,
itt **Az erdélyi hadsereg!**
Ójja várunk védi álmunk,
Bem apóval harcba szállunk.*

Petőfi Sándor

Az erdélyi hadsereg

*Mi ne győznénk? hisz Bem a vezérünk,
A szabadság régi bajnoka!
Bosszuálló fénnel jár előttünk
Osztrolenka véres csillaga.*

*Ott megy ő, az ősz vezér; szakálla
Mint egy fehér zászló lengedez;
A kivívott diadal utáni
Békeségnek a jelképe ez.*

*Ott megy ő, a vén vezér, utána
A hazának ifjusága mi,
Igy kísérik a vén zivatart a
Tengerek szilaj hullámai.*

*Két nemzet van egyesülve bennünk,
S mily két nemzet! a lengyel s magyar!
Van-e sors, amely hatalmasabb, mint
E két nemzet, ha egy célt akar?*

*Egy a célunk: a közös bilincset
Összetörni, melyet hordozánk,
S összetörjük, esküszünk piros mély
Sebeidre, megcsufolt hazánk!*

*Küldd elénk, te koronás haramja,
Légióként bérszolgáidat,
Hogy számodra innen a pokolba
Holttestökből építsünk hidat.*

*Mi ne győznénk? hisz Bem a vezérünk,
A szabadság régi bajnoka!
Bosszuálló fénnel jár előttünk
Osztrolenka véres csillaga!*

(Bánfihunyad, 1849. március 26–27.)

Hazádnak rendületlenül..

Hazádnak rendületlenül
Légy hive oh magyar!
Bölcsöd az s majdan sirod is
Mely ápol s eltakar.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned s halnod kell!

folytatása következik

